

Tórshavn, tann 9. mai 2018
J.Nr.: LUM-30- 16/00111-66
(at tilskila í svari)

Frágreiðing
um kanning
av endurskoðanarfreistum
í barnaverndarmálum

Innihald

1. Inngangur	3
2. Mannagongd viðvíkjandi tilmælum	3
3. Umsorganaryvirtøka og rættartrygd	4
4. Kanningin	5
5. Úrslitið av kanningini	6
5.1. Norðoyggjar	6
5.2. Eysturkommuna og Fuglafjarðar kommuna	6
5.3. Skálafjørður	7
5.4. VEKS	7
5.5. Vágar	7
5.6. Sandoy	7
5.7. Suðuroy	8
5.8. Tórshavn	8
6. Samandráttur av kanningini	9
7. Viðmerkingar frá umboðsmanninum	12
7.1. Arbeidsbyrðan var ov stór	12
7.2. Bíðað varð eftir frágreiðingum, kanningum v.m.	12
7.3. Bíðað varð eftir samtykki ella samrøðu við foreldur ella barn	13
7.4. Barnaverndartænastan møtti ikki á samráðingarfundi	13
8. Samanumtikið	13

1. Inngangur

Sambært § 6, stk. 5 í umboðsmanslógini (løgtingslóg um Løgtingsins umboðsmann, sum broytt við løgtingslóg nr. 157 frá 20. desember 2013) kann umboðsmaðurin sjálvur taka mál til viðgerðar og í tí sambandinum fremja neyðugar kanningar. Myndugleikar hava í hesum sambandi skyldu at geva umboðsmanninum tær upplýsingar og at leggja fram tey skjøl, sum umboðsmaðurin krevur at fáa fyrilagt, sbrt. § 8, stk. 1.

Tann 1. oktober 2014 varð starvsøkið hjá umboðsmanninum víðkað til eisini at fevna um eitt serligt eftirlit við børnum og ungum. Umboðsmaðurin hevur m.a. skyldu til at halda eyguni við rættartrygdini hjá børnum og ungum.

Í hesum sambandi havi eg kannað, um endurskoðanarfreistirnar vórðu hildnar í barnaverndarmálum um umsorganaryvirtøku, sum barnaverndartænasturnar skuldu leggja fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina í tíðarskeiðinum 2014-2016/17.

2. Mannagongd viðvíkjandi tilmælum

Mannagongdin í einum barnaverndarmáli um umsorganaryvirtøku er, at avvarðandi barnaverndartænasta ger eitt tilmæli um umsorganaryvirtøku, sum síðani verður sent Høvuðsbarnaverndarnevndini til støðutakan. Um Høvuðsbarnaverndarnevndin tekur avgerð um, at barnaverndartænastan skal hava umsorganarábyrgdina av barninum, og at barnið ikki skal búgva heima, setir Høvuðsbarnaverndarnevndin, sbrt. § 24 a í barnaverndarlógini (løgtingslóg nr. 18 frá 8. mars 2005 um barnavernd, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 93 frá 6. juni 2017), eina freist fyri, nær málið í seinasta lagi skal endurskoðast, sonevnda endurskoðanarfreistin. § 24 a í barnaverndarlógini er soljóðandi:

“§ 24 a. Hevur eitt barn ikki verið sett heiman innan fyri tað seinasta árið, kann ein fyriskipan um umsorganaryvirtøku ikki halda fram longur enn eitt ár frá tí degi, Høvuðsbarnaverndarnevndin tók avgerð um fyriskipanina uttan við nýggjari avgerð frá Høvuðsbarnaverndarnevndini.

Stk. 2. Hevur eitt barn verið sett heiman innan fyri tað seinasta árið, kann ein fyriskipan um umsorganaryvirtøku ikki halda fram longur enn tvey ár frá tí degi, Høvuðsbarnaverndarnevndin tók avgerð um fyriskipanina uttan við nýggjari avgerð frá Høvuðsbarnaverndarnevndini.

Stk. 3. Freistin í stk. 1 og 2 verður roknað frá tí degi, at Høvuðsbarnaverndarnevndin tók avgerð.

Stk. 4. Hóast ásetingina í stk. 1 og 2, kann Høvuðsbarnaverndarnevndin áseta styttri freist fyri, nær eftirmering skal leggjast fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til avgerðar.

Stk. 5. Høvuðsbarnaverndarnevndin kann áseta eina longri freist enn tær í stk. 1 og 2, um umstøðurnar, ið eru grundarlagið fyri avgerðini, eftir øllum líkindum mugu væntast at vera til staðar út vvir freistina.”

Sambært § 55, stk. 2 í barnaverndarlógini skulu tilmæli í sambandi við endurskoðan av barnaverndarmálum verða Høvuðsbarnaverndarnevndini í hendi í seinasta lagi ein mánað áðrenn ásettu endurskoðanarfreistina, soleiðis at umsitingin hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini fær tíð til at fyrireika málið. § 55, stk. 2 í barnaverndarlógini er soljóðandi:

“Stk. 2. Tá eftirmeting skal gerast sambært § 20 og § 24, tó ikki § 24 d, stk. 3, og av bráðfeingisavgerð eftir § 17, skal fundurin haldast í seinasta lagi 1 mánað eftir, at Høvuðsbarnaverndarnevndin hevur móttikið málið.”

Sambært § 24 d, stk. 1 í barnaverndarlógini kann eitt barn, sum er umsorganaryvirtikið, ikki setast heim aftur uttan við avgerð frá Høvuðsbarnaverndarnevndini:

“§ 24 d. Eitt barn, ið er umsorganaryvirtikið sambært § 19, kann ikki setast heim aftur uttan við avgerð frá Høvuðsbarnaverndarnevndini.”

Hetta merkir, at hóast farið er út um freistina fyri endurskoðan av málinum, so kann barnið ikki setast heim. Bíðast má eftir nýggjari avgerð frá Høvuðsbarnaverndarnevndini.

Høvuðsbarnaverndarnevndin hevur upplýst fyri mær, at fundur er í Høvuðsbarnaverndarnevndini 3. hvørja viku. Áðrenn 1. januar 2017 var mannagongdin tann, at tilmæli skuldu vera Høvuðsbarnaverndarnevndini í hendi í seinasta lagi 14 dagar, áðrenn tey skuldu leggjast fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina. Síðani 1. januar 2017 hevur mannagongdin verið, at tilmæli, sum Høvuðsbarnaverndarnevndin móttækur í seinasta lagi 3 vikur áðrenn næsta fund í Høvuðsbarnaverndarnevndini, verður viðgjørt á viðkomandi fundi.

Síðst í hvørjum ári sendir Høvuðsbarnaverndarnevndin barnaverndartænastunum fundarætlan fyri komandi árið.

Viðvíkjandi leingjan av endurskoðanarfreistum hevur siðvenjan verið tann, at barnaverndartænasturnar sendu óformliga áheitan til skrivstovuna hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini um at fáa langt endurskoðanarfreistina í einstøkum málum. Hesar áheitanir vórðu sendar forkvinnuni í Høvuðsbarnaverndarnevndini til góðkenningar.

Høvuðsbarnaverndarnevndin hevur upplýst fyri mær, at henda mannagongd nú er broytt. Tann 23. oktober 2017 sendi Høvuðsbarnaverndarnevndin øllum barnaverndartænastunum teldupost, har víst varð á, at barnaverndarlógin ikki heimilar óformligum fyribils leingingum av endurskoðanarfreistum. Boðað varð frá, at við atliti at rættartrygdini hjá børnum og foreldrum, stóðgæði siðvenjan at leingja endurskoðanarfreistir uttan formliga viðgerð í Høvuðsbarnaverndarnevndini beinanvegin.

3. Umsorganaryvirtøka og rættartrygd

Eitt mál um umsorganaryvirtøku er eitt stórt inntriv í rættin hjá bæði barni og foreldrunum til privat- og familjulív. Í slíkum málum, har myndugleikarnir hava heimild at gera inntriv í rættarviðurskiftini hjá borgarum, er tað týðningarmikið at tryggja rættindini hjá borgarunum.

Í viðmerkingunum til barnaverndarlógina (Løgtingsmál nr. 10/2004) verður sagt um endamálið við lógaruppskotinum og um rættartrygd:

“Endamálið við hesum lógaruppskoti er at tryggja børnum, ið liva undir viðurskiftum, sum kunnu skaða teirra heilsu og menning, neyðuga hjálp í rættari tíð. Stórur dentur er lagdur á at betra um og tryggja rættartrygdina hjá børnum og foreldrum.

Tað finst ikki nøkur eintýdd lögfrøðilig allýsing av fyrbrigdinum ”rættartrygd”. ”Rættartrygd” verður vanlig á nýtt í tí týðningi, at tann einstaki borgarin hevur ein ávísan rætt til frælsi og vernd, og at myndugleikarnir skulu tryggja borgaranum hesi grundleggjandi rættindi.

Í altjóða høpi eru rættindi hjá familjuni til privatlív og vernd móti ólógligum og tilvildarligum avgerðum staðfestar í Europeiska mannarættindasáttmálanum og ST-sáttmálanum um rættindi barnanna. Í ríkisrættinum er rættartrygdin fyrst og fremst tryggjað í grundlógini, rættargangslógini og fyrisingarlógini.”

Víðari í viðmerkingunum verður nevnt, at rættartrygdin hjá foreldrum og børnum í lógaruppskotinum m.a. liggur í:

- at neyvar reglur eru ásettar um málsviðgerð,
- at hollar kanningar verða gjørdar, og at málið verður lýst til fulnar, áðrenn avgerð verður tikin,
- at foreldur og børn verða hoyrd, áðrenn ein fyriskipan verður sett í verk,
- at foreldrini geva samtykki til, at ein fyriskipan verður sett í verk,
- at treytir fyri eini fyriskipan eru greitt orðaðar, soleiðis at foreldrini í størst møguligan mun vita, hvat tey kunnu vænta sær,
- at avgerð í einum máli verður tikin innan rímliga tíð, soleiðis at foreldur og børn ikki skulu bíða óneyðuga leingi eftir avgerðini,

Eitt atlit at taka at rættartrygdini hjá foreldrum og børnum í málum um umsorganaryvirtøku er, at endurskoðanarfreistirnar í málunum verða hildnar. Á henda hátt verður tryggjað, at metingar verða gjørdar við jøvnum millumbilum um umstøðurnar hjá tí ella teimum, ið hava foreldramyndugleikan, eru broyttar, soleiðis at barnið aftur kann fáa nøktandi umsorgan í heiminum og flyta heim aftur, ella um støðan framvegis er soleiðis, at barnið eigur at verða verandi uttan fyri heimið.

4. Kanningin

Í sambandi við kanningina av, um endurskoðanarfreistirnar vórðu hildnar, bað eg tær átta barnaverndartænasturnar í landinum m.a. senda mær:

- Skjølini í teimum barnaverndarmálum, sum barnaverndartænasturnar høvdu lagt fyri Høvuðsbarnaverndarnevdina í 2014, sum vístu endurskoðanarfreistirnar.
- Skjølini í omanfyri nevndu málum, sum vístu, nær málið varð lagt fyri Høvuðsbarnaverndarnevdina aftur í tíðarskeiðinum 2014 - 2016/17
- Avgerðirnar hjá Høvuðsbarnaverndarnevdini í omanfyri nevndu málum.
- Skjalayvirlit í málunum.

Eg móttók skjøl frá í alt 59 viðkomandi málum, sum fevndu um 68 ymisk børn:

- Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar: 5 mál og 8 børn. Tvey av málunum fevndu um ávikavist 2 og 3 børn. Eitt mál varð flutt til barnaverndartænastuna í Tórshavn í tíðarskeiðinum, sum kanningin fevndi um.
- Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu: 2 mál og 5 børn. Tað eina av málunum fevndi um 4 børn.

- Barnaverndartænastan við Skálafjørðin: 6 mál og 6 børn.
- Barnaverndartænastan í VEKS: 3 mál og 4 børn. Tað eina av málunum fevndi um 2 børn. Eitt mál varð flutt til barnaverndartænastuna í Tórshavn í tíðarskeiðinum, sum kanningin fevndi um.
- Barnaverndartænastan í Vágum: 5 mál og 6 børn. Eitt av málunum fevndi um 2 børn.
- Barnaverndartænastan í Tórshavnar kommunu: 31 mál og 34 børn. Trý av málunum fevndu um 2 børn. Tvey mál vóru flutt frá ávikavist barnaverndartænastuni fyri Norðoyggjar og barnaverndartænastuni VEKS til barnaverndartænastuna í Tórshavn í tíðarskeiðinum, sum kanningin fevndi um.
- Barnaverndartænastan fyri Sandoyar- og Skúvoyar kommunur: 2 mál og 2 børn.
- Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna: 5 mál og 5 børn.

Aftaná at hava lisið skjøluni, bað eg í nøkrum førum barnaverndartænasturnar um at senda mær ískoytisupplýsingar. Eisini bað eg um frágreiðingar í teimum førum, har endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar.

Frágreiðingin um kanning av endurskoðanarfreistum í barnaverndarmálum varð send barnaverndartænastunum og Høvuðsbarnaverndarnevndini til møguligar viðmerkingar. Høvuðsbarnaverndarnevndin sendi mær nakrar viðmerkingar, og eru hesar skrivaðar inn í frágreiðingina.

5. Úrslitið av kanningini

5.1. Norðoyggjar

Kannað vórðu 5 barnaverndarmál, sum fevndu um í alt 8 endurskoðanarfreistir. Í 7 førum vórðu endurskoðanarfreistirnar ikki hildnar. Hetta svarar til 87,5%. Farið varð út um endurskoðanarfreistirnar við ávikavist 9, 19, 39, 47, 59, 60 og 418 døgum. Í tveimum av hesum førum hevði barnaverndartænastan biðið um longda freist. Í tí eina fòrinum varð farið út um longdu freistina við 14 døgum.

Orsøkirnar til, at endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, vóru:

- Tilmælið var ov illa lýst (1)
- Trupulleikar við at fáa samtykki frá tí unga ella foreldrum (2)
- Tók longri tíð at innheinta skjøl og skriva tilmælið enn væntað (2)
- Bygnaðarbroytingar í barnaverndartænastuni (1)
- Høvuðsbarnaverndarnevndin útsetti fundin (1)

5.2. Eysturkommuna og Fuglafjarðar kommuna

Kannað vórðu 2 barnaverndarmál, sum fevndu um í alt 5 endurskoðanarfreistir. Í einum fòri varð endurskoðanarfreistin ikki hildin. Hetta svarar til 20%. Farið varð út um endurskoðanarfreistina við 3 døgum.

Orsøkin, til at endurskoðanarfreistin ikki varð hildin, var:

- Seinkað hoyring av barni vegna umstøður hjá barninum (1)

5.3. Skálafjörður

Kannað vórðu 6 barnaverndarmál, sum fevndu um í alt 13 endurskoðanarfreistir. Í 6 førum vórðu endurskoðanarfreistirnar ikki hildnar. Hetta svarar til 46,2%. Farið varð út um endurskoðanarfreistirnar við ávikavist 4, 4, 11, 16, 42 og 47 døgum.

Orsøkirnar, til at endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, vóru:

- Ov stór arbeiðsbyrða hjá barnaverndartænastuni (3)
- Víðfevnandi uppfylging. Ov sein afturboðan frá stovni (2)
- Eingin orsøk givin (1)

5.4. VEKS

Kannað vórðu 3 barnaverndarmál, sum fevndu um í alt 8 endurskoðanarfreistir. Í 5 førum vórðu endurskoðanarfreistirnar ikki hildnar. Hetta svarar til 62,5%. Farið varð út um endurskoðanarfreistirnar við ávikavist 13, 29, 61, 95 og 255 døgum. Í tveimum førum hevði barnaverndartænastan biðið um longda freist. Longda freistin varð í báðum førum hildin.

Orsøkirnar, til at endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, vóru:

- Bygnaðarbroytingar í barnaverndartænastuni og burturstatt foreldur (1)
- Manglar í tilmæli so sum vantandi hoyring av barni og kanningar/frágreiðingar (1)
- Seinkað foreldraførleikakanning vegna umstøður hjá foreldrum (2)
- Høvuðsbarnaverndarnevndin hevði ikki fyrireikað málið (1)

5.5. Vágar

Kannað vórðu 5 barnaverndarmál. Tað eina av málunum snúði seg um endurskoðanarfreist frammi í tíð.

Síðani vóru 4 barnaverndarmál eftir, sum fevndu um í alt 5 endurskoðanarfreistir. Í 3 førum vórðu endurskoðanarfreistirnar ikki hildnar. Hetta svarar til 60%. Farið varð út um endurskoðanarfreistirnar við ávikavist 5, 36 og 352 døgum. Í tí eina førinum hevði barnaverndartænastan biðið um longda freist. Farið varð út um longdu freistina við 13 døgum.

Orsøkirnar, til at endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, vóru:

- Tilmælið kom ov seint og var ófullfíggað vegna stóra útskipting í fyrisitingini (1)
- Stórt arbeiðstrýst, óvanligar umstøður – foreldur doyri (1)
- Høvuðsbarnaverndarnevndin útsetti samráðingarfund, advokatur hjá foreldrum kundi ikki møta (1)

5.6. Sandoy

Kannað vórðu 2 barnaverndarmál, sum fevndu um í alt 2 endurskoðanarfreistir. Báðar endurskoðanarfreistirnar vórðu hildnar.

5.7. Suðuroy

Kannað vórðu 5 barnaverndarmál, sum fevndu um í alt 8 endurskoðanarfreistir. Í 4 førum vórðu endurskoðanarfreistirnar ikki hildnar. Hetta svarar til 50%. Farið varð út um endurskoðanarfreistirnar við ávikavist 12, 47, 77 og 116 døgum. Í tveimum førum hevði barnaverndartænastan biðið um longda freist. Longda freistin varð hildin í báðum førum.

Orsøkirnar, til at endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, vóru:

- Barnaverndartænastan visti ikki, at Høvuðsbarnaverndarnevndin skuldi kunnast um, at fyriskipan endaði (1)
- Ov stór arbeiðsbyrða hjá barnaverndartænastuni (1)
- Fingu ikki fatur á skjølum til tilmælið vegna summarfrí (1)
- Orsøkir, sum ikki høvdu við málið at gera (1)

5.8. Tórshavn

Kannað vórðu 31 barnaverndarmál. Try áv málunum høvdu endurskoðanarfreistir frammi í tíð.

28 barnaverndarmál vóru síðani eftir. Hesi fevndu um í alt 60 endurskoðanarfreistir. Í 31 førum vórðu endurskoðanarfreistirnar ikki hildnar. Hetta svarar til 51,7%. Farið varð út um endurskoðanarfreistirnar í upp til 1 mánað tólv ferðir, í upp til 2 mánaðir átta ferðir, í upp til 3 mánaðir fyra ferðir og í upp til 4 mánaðir tvær ferðir. Av teimum eftirverandi fimm málunum varð farið út um endurskoðanarfreistirnar við ávikavist 249, 279, 334, 363 og 1045 døgum. Í átta førum hevði barnaverndartænastan biðið um longda freist. Í trimum førum var longda freistin ikki hildin. Farið varð út um longu freistirnar við ávikavist 14, 25 og 242 døgum.

Orsøkirnar, til at endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, vóru:

- Tilmælið varð latið ov seint inn (1)
- Uttanhýsis frágreiðingar, foreldraførleikakanningar, v.m. vóru ikki lidnar (7)
- Bíðað varð eftir samrøðu og samtykki frá foreldrum (2)
- Ov stór arbeiðsbyrða hjá barnaverndartænastuni. Fleiri skift av málsviðgerum (7)
- Serliga avbjóðandi mál, sum órógvaði arbeiðið hjá barnaverndartænastuni (1)
- Viðgerðin dró út av ymiskum orsøkum og varð nógv seinkað (1)
- Viðurskifti hjá fosturforeldrum (1)
- Misskiljing at barnaverndartænastan ikki hevði lagt málið fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina í nærum 3 ár (1)
- Misskiljing at barnaverndartænastan sjálv hevði góðkent at leingja umsorganaryvirtøkuna (1)
- Ov sein kunning um at fyriskipan var endað (1)
- Barnaverndartænastan mótta ikki á samráðingarfundi í Høvuðsbarnaverndarnevndini (4)
- Høvuðsbarnaverndarnevndin útsetti samráðingarfund (2)
- Eingin grundgeving (2)

6. Samandráttur av kanningini

Sum sæst, so er misjavn, hvussu upprunaligu endurskoðanarfreistirnar vórðu hildnar hjá teimum ymisku barnaverndartænastunum í kannaða tíðarskeiðinum. Nakrar barnaverndartænastur høvdu so fáar endurskoðanarfreistir, at illa ber til at úrleiða nakað ítøkiligt av úrslitinum.

Hjá teimum barnaverndartænastum, sum høvdu 8 endurskoðanarfreistir og fleiri at halda í kannaða tíðarskeiðinum, vóru millum 46,2% og 87,5% av upprunaligu endurskoðanarfreistunum ikki hildnar.

Í summum barnaverndarmálum varð farið langt út um upprunaligu endurskoðanarfreistirnar, áðrenn nýggjar avgerðir vórðu tiknar.

Tilsamans varð farið út um upprunaligu endurskoðanarfreistirnar í 57 av í alt 109 endurskoðanarfreistum. Í 15 av teimum 57 førunum, har farið varð út um upprunaligu endurskoðanarfreistina, varð biðið um longda freist. Í 5 av hesum 15 førunum varð longda endurskoðanarfreistin ikki hildin. Býtið av teimum 57 førunum, har farið varð út um upprunaligu endurskoðanarfreistina, var soleiðis:

- 1-7 dagar: fýra ferðir
- 8-14 dagar: tíggu ferðir
- 15-30 dagar: níggju ferðir
- 1-2 mðr: sekstan ferðir
- 2-3 mðr: seks ferðir
- 3-4 mðr: fýra ferðir

Átta ferðir var farið út um endurskoðanarfreistina við ávikavist 249, 255, 279, 334, 352, 363, 418 og 1045 døgum. Í trimum av hesum málum varð biðið um longda freist ávikavist eina, tríggjar og fýra ferðir, men ongin av longdu endurskoðanarfreistunum vórðu hildnar.

- Farið varð út um endurskoðanarfreistina við 249 døgum
Í hesum førinum hevði foreldur givið samtykki til longda umsorganaryvirtøku til nýggj avgerð varð tikin, men tók síðani samtykkið aftur, tí foreldur helt, at barnaverndartænastan arbeiddi ov seint. Tá var farið út um endurskoðanarfreistina við gott 7 mánaðum. Samveran við børnini skuldi takast upp saman við málinum um longda umsorganaryvirtøku, og foreldur var ónøgt við verandi samveruskipan og ynskti meira samveru við børnini. Barnaverndartænastan upplýsir, at viðgerðin av málinum dró út av ymiskum orsökum. Tí varð nýggj avgerð ikki tikin í málinum, fyrr enn 8 mánaðir aftaná at endurskoðanarfreistin var farin.
- Farið varð út um endurskoðanarfreistina við 255 døgum
Í hesum førinum longdi Høvuðsbarnaverndarnevndin freistina og tók tað heilt óvanliga stig sjálv at seta í verk foreldraførleikakanning, tí barnaverndartænastan, aftaná umleið 8 mánaðir, ikki hevði fingið til vega foreldraførleikakanning vegna samstarvstrupulleikar við foreldur. Longda endurskoðanarfreistin fór, uttan at barnaverndartænastan frætti frá Høvuðsbarnaverndarnevndini. Barnaverndartænastan

upplýsir, at barnaverndartænanastan roknaði við, at Høvuðsbarnaverndarnevndin var varug við endurskoðanarfreistina og longdi freistina av sær sjálvum, til foreldraførleikakanningin varð klár. Barnaverndartænanastan fekk seinni foreldraførleikakanningina sendandi og boð um, at nú var klárt at gera tilmæli. Tað dró út at fáa fund í lag við foreldur og advokatin hjá foreldur um tilmælið. Tá tilmælið var klárt, ynskti foreldur at útseta málið til aftaná summarfrítíðina og gav samtykki til longda umsorganaryvirtøku til nýggj avgerð varð tikin. Barnaverndartænanastan hoyrði einki aftur frá foreldrinum ella advokatinum. Hálvan oktober boðaði foreldur frá, at foreldur var flutt til aðra kommunu. Barnaverndartænanastan sendi síðani tilmælið til Høvuðsbarnaverndarnevndina, sum avvísti tilmælið, tí málið nú hoyrði til eina aðra barnaverndartænanastu. Málið varð síðani flutt til aktuelli barnaverndartænanastuna, og Høvuðsbarnaverndarnevndin tók avgerð í málinum ein góðan mánað seinni.

- Farið varð út um endurskoðanarfreistina við 279 døgum
Í hesum førinum var talan um ein ungan, sum var vorðin 18 ár. Barnaverndartænanastan upplýsir, at barnaverndartænanastan hevði misskilt § 15 b, stk. 2 í barnaverndarlógini og ikki lagt tilmælið fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina, men sjálv góðkent at leingja umsorganaryvirtøkuna. Tað var sostatt skeivur myndugleiki, sum í fyrsta umfari tók formellu avgerðina í málinum. Málið varð ikki lagt fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina fyrr enn gott 9 mánaðir aftaná, at endurskoðanarfreistin var farin.
- Farið varð út um endurskoðanarfreistina við 334 døgum
Í hesum førinum var tilmælið komið Høvuðsbarnaverndarnevndini ov seint í hendi, og málið var ov illa lýst, tí ummæli frá skúla og frítíðarskúla hjá barninum manglaðu. Vegna summarfrí longdi Høvuðsbarnaverndarnevndin endurskoðanarfreistina í 3 mánaðir. Síðani hendi einki í málinum, fyrr enn barnaverndartænanastan vendi sær til Høvuðsbarnaverndarnevndina umleið 5 mánaðir aftaná at longda endurskoðanarfreistin var farin, tí barnaverndartænanastan hevði varnast, at málið var dottið niður ímillum. Síðani gingu 2 ½ mánaðir til barnaverndartænanastan sendi Høvuðsbarnaverndarnevndini nýtt tilmæli, og Høvuðsbarnaverndarnevndin fekk tikið nýggja avgerð í málinum. Barnaverndartænanastan upplýsir, at orsøkin, til at endurskoðanarfreistin ikki varð hildin, var, at arbeiðsbyrðan hjá barnaverndartænanastuni var ov stór.
- Farið varð út um endurskoðanarfreistina við 352 døgum
Í hesum førinum var endurskoðanarfreistin longd í alt trýggjar ferðir. Í tveimum førum kom umsóknin frá barnaverndartænanastuni um at leingja endurskoðanarfreistina ov seint. Í umrødda tíðarskeiði doyði annað av foreldrunum, og hitt foreldri, sum var umboðað av advokati, samtykti, at umsorganaryvirtøkan varð longd, til nýggj avgerð varð tikin. Tá endalig avgerð varð tikin í málinum, knapt eitt ár aftaná upprunaligu endurskoðanarfreistina, varð farið út um seinast longdu endurskoðanarfreistina, tí tilmælið kom Høvuðsbarnaverndarnevndini ov seint í hendi. Barnaverndartænanastan upplýsir, at orsøkin til, at endurskoðanarfreistinar ikki vórðu hildnar, var ógvusligt arbeiðsstrýst á barnaverndarumsitingina, vegna mista arbeiðsorku og sjúku í umsitingini og nógv nýggj álvarslig mál. Bara eitt starvsfólk var á barnaverndartænanastuni, og viðkomandi hevði, umframt hetta málið, fleiri onnur átrokandi mál.

- Farið varð út um endurskoðanarfreistina við 363 dögum
Í hesum førinum var endurskoðanarfreistin longd í alt fyra ferðir. Í einum føri kom umsóknin frá barnaverndartænastuni um at leingja endurskoðanarfreistina ov seint. Foreldrini samtyktu, at umsorganaryvirtøkan varð longd, til nýggj avgerð varð tikin í málinum. Tá endalig avgerð varð tikin í málinum, eitt ár aftaná at upprunaliga endurskoðanarfreistin var farin, varð farið út um seinast longdu endurskoðanarfreistina, tí at tilmælið kom Høvuðsbarnaverndarnevndini ov seint í hendi. Barnaverndartænastan upplýsir, at orsøkin til, at upprunaliga endurskoðanarfreistin ikki varð hildin, var, at barnaverndartænastan bíðaði eftir foreldraførleikakanningunum frá sálarfrøðingum fyri at kunna gera tilmælið liðugt.
- Farið varð út um endurskoðanarfreistina við 418 dögum
Í hesum førinum hevði barnaverndartænastan ikki lagt tilmælið fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina, tí foreldur ikki vildi geva samtykki til framhaldandi umsorganaryvirtøku av barninum. Tá foreldur at enda samtykti, og tilmælið varð sent Høvuðsbarnaverndarnevndini, var farið eitt ár út um endurskoðanarfreistina. Høvuðsbarnaverndarnevndin tók nýggja avgerð í málinum umleið 1 ár og 2 mánaðir aftaná, at endurskoðanarfreistin var farin og átalaði barnaverndartænastuna fyri manglandi rættartrygd í málinum.
- Farið varð út um endurskoðanarfreistina við 1045 dögum
Í hesum førinum var talan um ein ungan, sum var umsorganaryvirtikin og búði hjá ommu og abba sínum. Barnaverndartænastan sendi ikki Høvuðsbarnaverndarnevndini tilmæli í málinum fyrr enn knapt 3 ár aftaná, at endurskoðanarfreistin var farin. Barnaverndartænastan upplýsir, at orsøkin var ein misskiljing hjá barnaverndartænastuni.

Avleiðingin fyri foreldur og børn av, at endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, var, at tann metingin, sum myndugleikarnir høvdu skyldu at gera, um sjálvt grundarlagið fyri umsorganaryvirtøkuni enn var til staðar, og um ásetingin av samveruni var hóskandi, ikki varð gjørd fyrr enn langa tíð aftaná, at freistin var farin. Hóast foreldrini í summum málum samtyktu til longda umsorganaryvirtøku, til nýggj avgerð varð tikin, so máttu foreldur og børn liva í óvissu um, hvussu framtíð teirra tað komandi árið ella árinu varð skipað. Slík óvissa er serliga tyngjandi fyri eitt barn, sum ikki veit, um tað skal verða verandi til fosturs ella skal heim aftur til foreldrini.

Í tí eina førinum, sum er nevnt omanfyri, varð avgerð um at leingja umsorganaryvirtøkuna tikin av barnaverndartænastuni sjálvari í staðin fyri Høvuðsbarnaverndarnevndini. Avleiðingin var, umframt at avgerðin var ógildug, at Høvuðsbarnaverndarnevndin hevði kunnað sæð málið við nýggjum eygum og havt móguleika fyri at tikið eina meira objektiva støðu í málinum enn barnaverndartænastan.

Í teimum 57 førinum, har upprunaligu endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, vóru í summum førum fleiri orsøkir. Orsøkirnar kunnu í høvuðsheitum flokkast soleiðis:

- 1) Ov stór arbeiðsbyrða hjá barnaverndartænastunum, skift av málsviðgerum, bygnaðarbroytingar (15)
- 2) Bíða eftir frágreiðingum, kanningum o.tíl. frá stovnum, sálarfrøðingum o.ø. (12)
- 3) Høvuðsbarnaverndarnevndin útsetti fundin (5)
- 4) Tók longri tíð at gera tilmæli enn væntað (5)
- 5) Bíða eftir samtykki frá foreldrum ella børnum ella samrøðu við foreldur ella børn (5)
- 6) Manglar í tilmæli (4)
- 7) Barnaverndartænastan møtti ikki á samráðingarfundi í Høvuðsbarnaverndarnevndini (4)
- 8) Sera trupult mál ella serligar umstøður (4)
- 9) Eingin orsøkin givin (4)
- 10) Ov sein kunning til Høvuðsbarnaverndarnevndina um, at málið var endað (2)
- 11) Misskiljing og skeiv tulking av § 15 b í barnaverndarlógini (2)

7. Viðmerkingar frá umboðsmanninum

Barnaverndartænasturnar hava tilskilað ymiskar orsøkir til, at upprunaligu endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar. Orsøkirnar vóru m.a.:

7.1. Arbeiðsbyrðan var ov stór

Oftast tilskilaða orsøkin til, at upprunaligu endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, var, at arbeiðsbyrðan hjá barnaverndartænastunum var ov stór, títt skift av málsviðgerum og bygnaðarbroytingar í barnaverndartænastuni. Í 15 av 57 førum varð hendan orsøkin tilskilað.

Eg skal viðmerkja, at hendan orsøkin bendir á, at barnaverndartænasturnar eru ov illa mannaðar í mun til arbeiðsbyrðuna. Eg skal mæla til, at kommunurnar, sum hava ábyrgd av barnaverndartænastunum, endurskoða skipanina av barnaverndartænastunum, soleiðis at arbeiðsbyrðan ikki verður ov stór og útskiptingin í starvsfólkahópinum ov títt.

7.2. Bíðað varð eftir frágreiðingum, kanningum v.m.

Í 12 av 57 førum tilskilaðu barnaverndartænasturnar, at upprunaligu endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, tí at bíðað varð eftir frágreiðingum, kanningum o.tíl. frá stovnum, sálarfrøðingum o.ø. Orsøkirnar til hetta vóru bæði viðurskipti hjá foreldrum/børnum og stovni/yrkislærdum.

Í 6 av teimum 12 førunum vórðu foreldraførleikakanningar ikki lidnar til tíðina. Orsøkin var í tveimum førum umstøður hjá foreldrum og í fyra førum, at sálarfrøðingarnir ikki vórðu lidnir við kanningarnar til tíðina.

Í hinum 6 førunum bíðaðu barnaverndartænasturnar eftir afturboðan og frágreiðingum frá stovnum, familjuterapeuti o.l.

Í onkrum førum vóru sálarfrøðiligar kanningar, trivnaðarkanningar o.tíl. komnar barnaverndartænastuni í hendi í góðari tíð, men vegna summarfrí høvdu barnaverndartænasturnar ikki gjørt tilmælini til Høvuðsbarnaverndarnevndina liðug innan endurskoðanarfreistina.

Eg skal viðmerkja, at eisini í teimum førum, har endurskoðanarfreistirnar liggja í summarfrítíð og aðrari frítíð, eiga barnaverndartænasturnar at leggja arbeiðið til rættis eftir útflýggjaðu fundarætlanini frá Høvuðsbarnaverndarnevndini, soleiðis at endurskoðanarfreistirnar verða hildnar.

7.3. Bíðað varð eftir samtykki ella samrøðu við foreldur ella barn

Í 5 av 57 førum tilskilaðu barnaverndartænasturnar, at upprunaligu endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, tí barnaverndartænasturnar bíðaðu eftir samrøðu og/ella samtykki frá foreldrum ella børnum, 15 ár og eldri. Í 4 av hesum førum varð bíðað eftir samtykki, m.a. tí at foreldur vóru stødd uttanlands.

Eg skal viðmerkja, at sum meginregla eiga barnaverndartænasturnar ikki at drála við at leggja tilmæli fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina, tí at foreldur og/ella barn ikki vilja samtykkja. Í slíkum førum eru ásetingar í § 57, stk. 1 í barnaverndarlógini um, at foreldur og barn hava rætt til ókeypiss umboðan av advokati. Tøknin í dag er so framkomin, at hóast foreldur eru stødd uttanlands, so hava barnaverndartænasta og foreldur móguleika at samskifta og senda m.a. kunning og undirskrivað skjøl sína millum.

7.4. Barnaverndartænastan møtti ikki á samráðingarfundi

Í 4 av 57 førum tilskilaðu barnaverndartænasturnar, at upprunaligu endurskoðanarfreistirnar ikki vórðu hildnar, tí barnaverndartænastan ikki var møtt á samráðingarfundi í Høvuðsbarnaverndarnevndini.

Høvuðsbarnaverndarnevndin hevur upplýst fyri mær, at tá tilmæli frá barnaverndartænastunum verða viðgjørd í Høvuðsbarnaverndarnevndini verða fundarinnkallingar sendar viðkomandi pørtum, eisini barnaverndartænastuni. Eg skal viðmerkja, at barnaverndartænasturnar eiga at hava eina skipan, sum tryggjar, at barnaverndartænasturnar verða mintir á freistir og fundir, soleiðis at freistir og fundir ikki detta niður ímillum.

8. Samanumtikið

Samanumtikið haldi eg, at kanningin av endurskoðanarfreistum í barnaverndarmálum vísir, at tað alt ov ofta kom fyri í kannaða tíðarskeiðinum, at upprunaligu endurskoðanarfreistirnar í barnaverndarmálum ikki vórðu hildnar. Hetta er als ikki nøktandi í mun til atlitni at endamálinum við ásetingunum í § 24 a í barnaverndarlógini um endurskoðanarfreistir, nevniliga at tryggja rættindini hjá foreldrum og børnum, soleiðis at fyriskipanin ikki heldur fram uttan so, at treytirnar fyri umsorganaryvirtøku framvegis eru til staðar. Barnaverndartænasturnar hava, sbrt. § 24 í barnaverndarlógin, skyldu til at fylgja málum um umsorganaryvirtøku væl og regluliga meta um, hvørt umstøðurnar í familjuni eru broyttar. Barnaverndartænasturnar eiga tí at seta tiltøk í verk, sum betra um mannagongdirnar og síggja til, at tilmælini til Høvuðsbarnaverndarnevndina verða liðug í góðari tíð, soleiðis at endurskoðanarfreistirnar verða hildnar, og børn og foreldur í góðari tíð vita, hvat skal henda.

Tað eigur ikki at koma fyri, at mál ikki verða løgd fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina rættstundis. Barnaverndartænasturnar eiga tí at biðja um kanningar og frágreiðingar frá fakfólki og stovnum í góðari tíð, tryggja at barnaverndartænasturnar verða mintar á freistir og

fundir og at leggja arbeiðið til rættis eftir útflyggjaðu fundarætlunini frá Høvuðsbarnaverndarnevndini. Harumframt eiga barnaverndartænasturnar at verða skipaðar soleiðis, at arbeiðsbyrðan ikki verður ov stór og útskiptingin í starvsfólkahópinum ov títt.

Sólja í Ólavsstovu
Løgtingsins umboðsmaður